

อุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุมช้างคว่ำอายาละวาด

น.สพ.ดร. สิทธิเดช มหาสาวังกุล
ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ช่างทำร้ายคน มักมีสาเหตุมาจาก

- ความเครียด เช่น อาหาร ไม่เพียงพอ สภาพการทำงานหนัก อากาศร้อน
- การควบคุมบังคับช่าง ไม่ถูกวิธี
- นิสัยของช่างเอง นิสัยก้าวร้าว ชอบทำร้ายคน
- ความรู้ช่างไม่คุ้นเคย เปลี่ยนความรู้ใหม่
- ช่างติดตัวเมีย

ช้างตกมัน

มักมีความก้าวร้าวมากกว่า
ปกติ และเป็นสาเหตุของช้าง
อาละวาดทำร้ายคน

โซ่

• ปกติ

• ตกมัน

โซ่

- โซ่ปกติที่ใช้ในการมัดช้าง นั้น จะใช้ขนาด 2 – 3 หุน ก็เพียงพอในการควบคุมช้าง
- แต่หากเป็นช้างตกมัน หรือช้างดุร้าย อาละวาด มักจะใช้โซ่ขนาด 4 – 5 หุน
- หรือบางครั้งอาจจะใช้โซ่ 2 – 3 หุน ก็ได้ แต่ทบสองเส้น

สะเก็นต่อโซ่

จระเข้

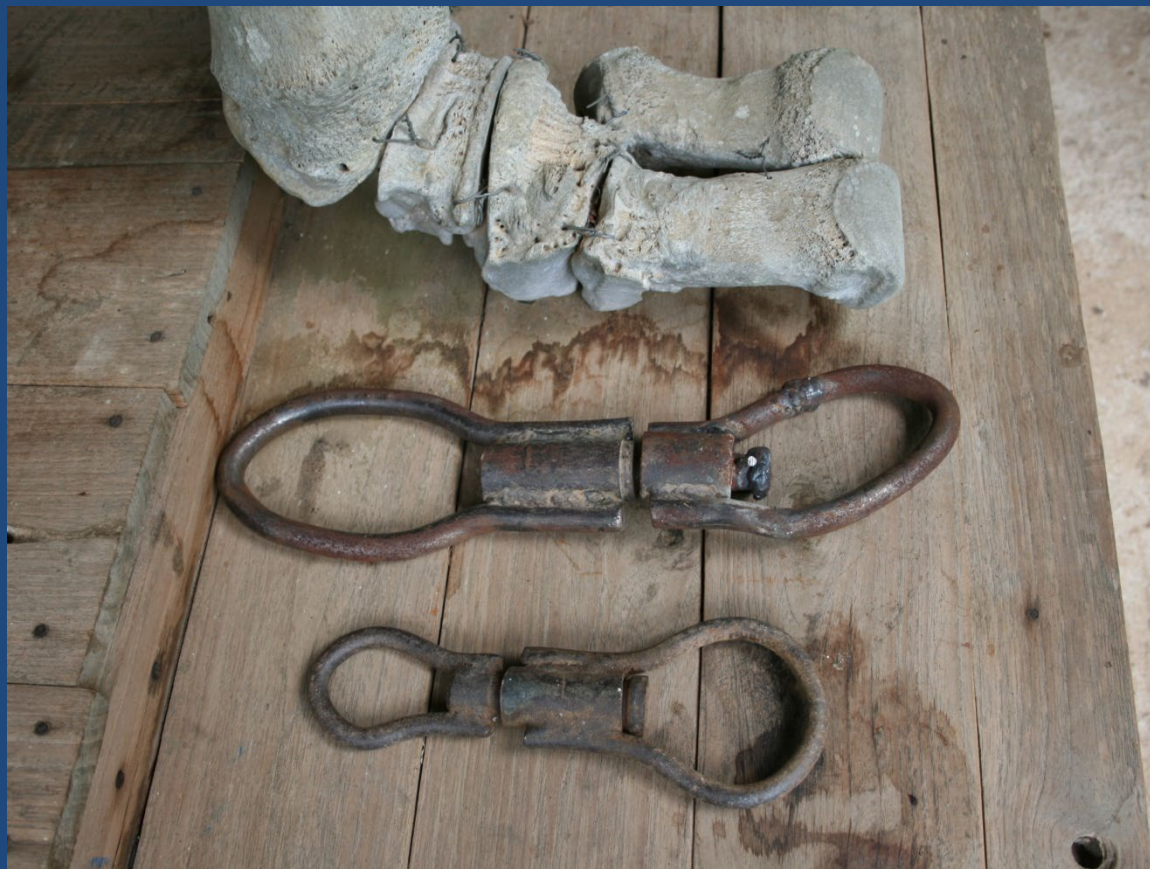

จะเคะ

เป็นลักษณะคล้ายกุญแจมือ
จะใส่ที่ขาหน้า เพื่อเป็นการ
ควบคุมช้างที่ดุร้าย อาละวาด
หรือตกมัน และช้างที่ชอบ
กระซวกไซ้ขาดบ่อยๆ จะทำ
ให้การเคลื่อนไหว ช้าขึ้น

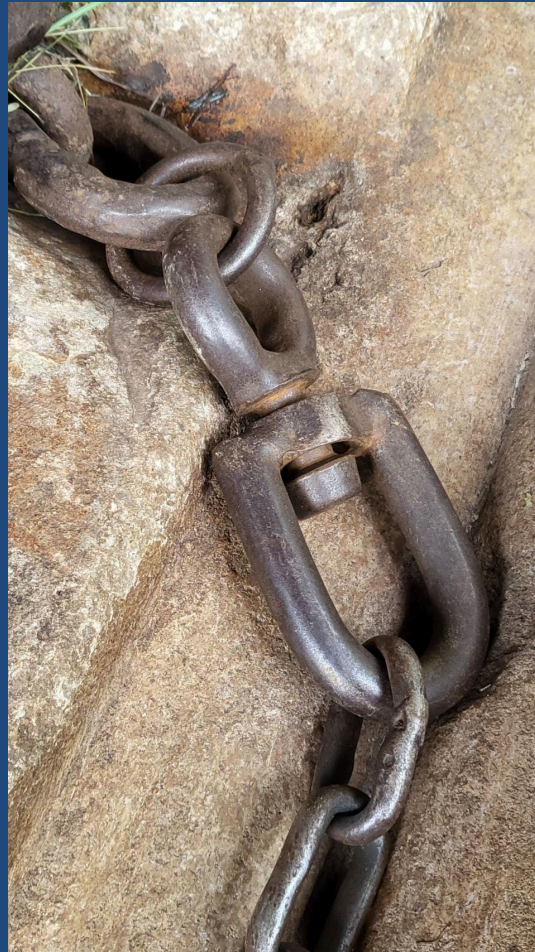

ใช้สำหรับ มัดปลายโซ่ กับหลักผูกช้าง เพื่อป้องกันช้างหมุนโซ่
เป็นเกลียวและกระชากโซ่ขาด

มะกอก

มะกอกขนาดเล็กรักษา โซ่หมุนเป็นเกลียวแล้วขาด

ภาพการใส่จะเคะ และ โข่ทบสองเส้น เพื่อป้องกันช้างกระชากโซ่ขาด

การควบคุม บังคับ

- มีค ตะขอ
- สายหุ, มะจับ, ไม้ค้ำคอ
- คำสั่ง, พฤติกรรมของควาญช้าง

มีด ตะขอ

มิด

- ปกติ ความข้างมักจะพกมิดเหน็บเอาไว้ ใช้กรณีฉุกเฉิน กรณี ข้างวิ่ง หรือ เติลิด ตกใจ ก็สามารถใช้ด้ามสันมิด ตีไปที่หัวข้างเพื่อให้ข้างหยุด
- กรณี หากข้างจะทำร้ายความก็จะใช้ มิดในการแทงต่อสู้ป้องกันตัวได้
- หรือบางกรณี ความข้างสามารถใช้ ด้ามมิดเสียบเข้าไปที่ท่อนไม้ไฟ เพื่อทำเป็นหอกใช้ในการต่อสู้กับข้าง กรณีข้าง ตกมัน อลละวาด จะทำร้ายคน
- การพกมิดของความ เป็นเชิงสัญลักษณ์สามารถทำให้ข้างรู้ว่า ความข้างพกมิดอยู่ ก็จะเรียบร้อย เชื่อฟังคำสั่ง ไม่ดื้อ ไม่พยศ

บอ

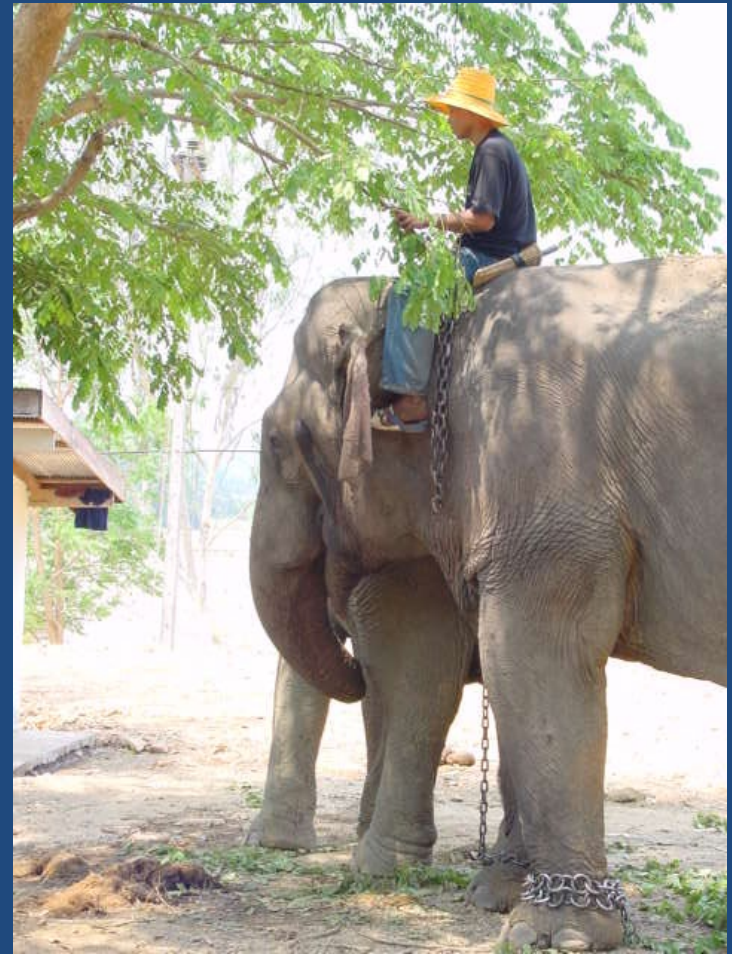
มีไว้สำหรับบังคับช้าง ให้
เลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวา โดยการ
ใช้ปลายขอเกาะที่หน้าผาก
ซ้าย และขวา

ขอช้างไม่ใช่มีไว้สับหัวช้าง
อย่างที่หลายคนเข้าใจ

กรณีช้างเตลิด หรือช้างวิ่ง
อาจใช้ขอเกาะที่หน้าผากดึง
ให้ช้างหยุด หรือเกี่ยวที่หู ดึง
ให้ช้างหยุดได้เช่นกัน

ความช่างที่ผิดต้องพกมัดและขอ

หอก

การนำมดพก มาเสียบ
เข้ากับด้ามไม้ไผ่ขนาด
ยาว เพื่อทำเป็นหอก
ใช้ในการต่อสู้กับช้าง
กาวร้าง อาละวาด
และช้างทำร้ายคน

ตะปู

อุปกรณ์ง่ายๆ ที่
ความช่างมักถือไว้
ในมือ คอยควบคุม
เวลาช่างดื้อไม่ยอม
ฟังคำสั่ง ก็จะใช้ตะปู
ทิ่ม ตามตัวหรือขา
เป็นการลงโทษ ช่าง
ก็ยอมฟังคำสั่ง

๓ หนังสือติดยินก

เป็นอุปกรณ์ที่ความ
ข้างปกติตัวข้าง
บางเชือกที่ไม่ยอม
ฟังคำสั่งความ ก็จะ
ใช้หนังสือติดยินก ชู
หรือยิงก็อนหินเข้าใส่
ข้างก็จะยอมทำตาม
คำสั่ง

ขอเบ็ด

ใช้สำหรับคล้องหู
ช้าง และจูง เพื่อ
บังคับให้ช้างเดิน
ตามความถี่ช้าง

ทามคอ

เปรียบเสมือนสร้อย
คอในช้าง ใช้ใน
กรณีที่ช้างชอบก้ม
หัว ใช้วงกดทำร้าย
คน เมื่อช้างก้มหัวก็
จะมีเหล็กแหลมทิ่ม
คอทำให้ช้างเจ็บ

แหนบ

ใช้สำหรับล็อกขาช้าง
โดยปลายของแหนบจะ
เป็น เชือก หรือโซ่ยาว
ใช้ในกรณีช้างหลุด
เมื่อแหนบล็อกขาช้าง
แล้ว ก็จะนำปลายโซ่
หรือเชือก ไปมัดกับ
ต้นไม้

กะหลั่นหรือมะจับ

มีลักษณะเป็นเหล็ก
แหลม คล้องขาข้าง
ข้างจะเจ็บเมื่อเวลา
ข้างวิ่ง ใช้ในการ
ควบคุมข้างตกใจ ข้าง
เตลิด ข้างทำร้ายคน

ภาพการใช้กะหล่ำ
หรือมะจับลือคชา
ช้าง

การควบคุมโดยปืนยิงยา

ปืนยิงยาและลูกดอก

